

zen Hoorst zegt, dat Lindlaarw dat grondig Onder-
wys uit eige Beweeging, en zonder weereldse Be-
looning, vervaardigt heeft.

42. In de Voorrede van de Waarachtige Historie
zegt de Ruiter: " 1. Dat hy (ik zal alleenlyk
" de voornaamste Omstandigheden aanhaalen)
" door het lezen van *Bullingerus* en van *Moli-*
" *naus* bekeert is. 2. Dat hy niet uit weereldse
" of vleeschelyke Inzigten de Gereformeerde Re-
" ligie heeft omhelt. 3. Dat hy, zo als hy in het
" Besluit van zyn Verhaal zegt, meer andere
" Menschen in het Gereformert Geloof heeft
" onderweezen, en 4. Dat hy, zo als hy in het
" Begin van zyne eerste Zamenpraak vertelt,
" die Zamenspraken in 't Jaar 1720. gehouden
" heeft enz." Doch wat die vier Punten be-
" treft, UE. kan uit het volgende Extract des
" Briefs, welken de Heer H. R. te *Soolinge* aan
" een goed Vrind van my geschreeven heeft, zien,
" hoe opregt de Ruiter in zyn Verhaal is.

43 *Extract van eene Missive, ge-*
schreeven door den Heer Ig. Hel.
R. te Solinge den 14. Septemb.

1734.

" **M**yn Heer. Ik heb de Discoursen, welke
" de afvallige *Lindlaarw* uitgegeven heeft,
" ontfangen; doch daarin zyn louter Leu-
" genen en Onwaarheden te zien, voorna-
" mentlyk in het Begin, alwaar hy schryft, dat
" R. P. *Eschenbrender* in 't Jaar 1720. alhier ge-
" woont, en de Ruiter zyne Controverfie-Discoursen
" vervolgens met R. P. *Pickarts* gehou-

den heeft. Doch dienaangaande staat te weten, dat de gemelde R. P. *Pickarts* te gelyk met *R. P. Derckum* eenige Jaren tot ontrent het Jaar 1723. alhier by elkander gewoont hebbens dat *Lindlauw* gedurende dien Tyd Gereformeert is geworden, en dat *R. P. Eschenbrender* erit tegens het Jaar 1723. wanneer de gemelde *Lindlauw* reets Gereformeert was, in Plaats van *R. P. Pickarts* herwaards gekoomen is. Wat de zuivere Vogels aangaat, die met *Lindlauw* Gereformeert zyn geworden, die zyn ten Deele noch in het Leven; en wat voor eerst *Koenrad Litsch*, die de Postery op *Keule* heeft, betreft, die gaat in geene Kerk meer. *Fredrik Evert* is degeene, die over een zeker Feit verdacht zynde, na *Dusseldorp* gebragt, en'er op den zogenaamden Nieuwen Bouw gevangen gezet, doch van daar ontkoomen, en in het Kapucyner Klooster gevlugt is, hebbende zich in 'tzelve eenigen Tyd onthouden, en Vervolgens de Rooms-Katholyke Religie wederom aangenoomen. De ongenoemde Heer, die met *Lindlauw* op den Dwaalweg was, is de Procureur *Meyer*, die echter voor het doen van zyne Belydenis, van gedagten verandert, en Rooms-Katholyk gestorven is. Of *Lindlauw* ondertuschen in Dienst des Konings van *Dennemarke* geweest is, daaraan word zeer getwyffelt; dit is echter zeker, dat hy onder het Keur-Paltzis Regiment van den Generaal *van Veelen* als Dragoender gedient heeft, doch op wat Wys hy ontrent den Jare 1701. of 1702. daarvan afgekoomen is, is hem zelfs best bekend, en te *Mulheim* noch in goede Gedagtemis. Wat hierop volgt, myn Heer, zal ik voor ditmaal overstappen, uit Hoop, dat

Lindlarw noch eindelyk in zich gaan , en zich wederom tot God , en zyne Kerk bekeeren zal. Doch het Besluit van P. *Efschenbrenners* Tractaatje moet ik'er noch in Substantie byvoegen.

44. " Daar meene ik (dus sprekt die Eerwardige Vader den Ruiters voor het laatz aan) " myn "*Lindlarw* , zult gy uit myn kort Antwoord ge-
" noegzaam kunnen afneemen , dat gy met alle
" uwe kwalyk te pas koomende Bybel-Spreuken
" niets tegens de Katholyke Waarheid uitgeregt
" hebt. Noch gy , noch de Uwe , zult de Ka-
" tholyken uit den Bybel ooit van eenige Dwa-
" ling overtuigen. Niet de Woorden , maar de
" rechte Zin der H. Schrift moet opgemerkt wor-
" den ; maar hoe kunt gy u beloven denzelven
" te hebben ? "

" Neem dan myn gering Antwoord goed-
" williglyk aan. Voor ditmaal heb ik u met niets
" anders kunnen bejegenen , mits gy een al te
" grove , en domme Ruiters zyt. Houd ook
" uwe smaakelooze , verwarde , en onverstandige
" Blaadjes terug ; zy verdienen immers niet , dat ze
" het Daglicht aanschouwen. Indien gy nochtans
" wederom eenige Beedclaryen , of Schand Leu-
" gens en Lasteringen uit uwen *Motineaus* voor
" den Dag brengt , zal ik u , mits gy noch een
" Blad Papier , noch een Druppeltje Inkt ver-
" dient , niet antwoorden , maar in Plaats van dien
" zal ik uit meer dan twaalf gerechtelyke Atte-
" statien (die ik alle onder Handen heb , maar
" voor ditmaal uit een Christelyk Medelyden
" over u verlooren Zoon noch terug houde)
" uwen Levens-Loop , en den Geest , die u voor ,
" in , en na uwen Afval geregeert heeft , aan de
" vermaarde Hollandse Natie voor Oogen leg-
" gen , waaruit Zonne klaar blyken zal , wat
" voor

voor een vermoede, en verborge, uit Bergs-
land overvliegende Vogel in s' *Gravenhage* aan-
gekoomen is. Dus verre de Eerwaardige P.
Eschenbrenner.

45. Voorts moet ik in het voorbygaan noch mel-
den, dat die Vader den Ruiters op meer dan
vier en twintig Plaatzten van zo veele grove Leu-
genen beschuldigt; invoege dat yder onzydig,
en oprecht Protestant met Handen grypen kan,
met wat voor eene *Waaragtige Historie* de Ruiters
hen zoekt om den Tuin te leiden. Doch ik
keere tot de aangehaalde Punten uit de Voor-
rede van die *Historie*.

Wat het eerste Punt aangaat, ik verwon-
dere my, dat der Ruiters de Boeken van *Bullin-*
gerus, en *Molineus* nodig gehad heeft, om de
Waarheid te ontdekken; mits hyen alle de Pre-
dikanten met alle Geweld dryven, dat de Bybel
in nodige Zaken klaar is. Is de Bybel klaar in
nodige Zaken, waarom heeft de Ruiters zich dan
niet by den Bybel gehouden? Waarom neemt
hy zyne Toevlugt tot *Molineus*, wiens Boeken
met Leugenen en Lasteringen doormengt zyn?
Waarom gebruikt hy in zyne *Historie* zo veele
Passagen uit dien Leugen-Schryver in Plaats
van Bybel-Texten; waardoor hy ons moest
overtuigen? Het gaat hem even als den Pre-
dikanten, die hunnen Toehoorderen steeds belo-
ven de Katholyke Waarheden met loutere en
klare Spreuken uit Gods Woord te wederleg-
gen; maar nadatze eene Meenigte van twee-
duidige, en donkere Bybel-Spreuken te vergeefs
hebben aangehaalt, beroepen zy zich op den een
of den anderen Leugen-Kraamer, als daar is
Molineus en diergelyke Schryvers.

46. Dat ik nu aan dien Schryver geen Ongelyk doe met hem dus te noemen, zal ik doen zien, wanneer ik onderzoeken zal de Passagien, welke de Ruitser hier en daar in zyne twee Tractaatjes uit denzelven bygebragt heeft, hier alleenlyk in het voorbygaan zeggende, dat het de allergrootste, de afschuwelykste, en de allergodloofste Lastering van de Weereld is, dat zy de Rooms-Katholyke Kerk beschuldigen van Afgoderye. Ik zal in het Vervolg met Gods Genade en Bystand doen zien, dat onze Kerk zeer verre van zulke Godloosheid is.

47. *Molinæus* geeft aan zyn Laster-Boek den Naam van *Novitas Papismi*, dat is: *Nieuwigheid van het Pausdom*, of *het Nieuw opgekoomen Pausdom*, gelyk de Ruitser het noemt. Doch *Molinæus* weet niet, of heeft niet voorgezien, dat die Naam aan hem, en aan zyne Gereformeerde Religie meer Schade doet als aan de Rooms-Katholyke Kerk. Voorwaar indien het Pausdom nieuw is, zo moet het Lutherdom, en Calvinisdom noch nieuwer wezen. Zulks, meene ik, zal men haast met Handen grypen. Ik vrage: Wat hebben *Lutherus* en *Calvinus* (om van de andere Reformateurs hier niets te melden) gereformeert? *Molinæus* en de Predikanten moeten antwoorden: De Rooms-Katholyke Kerk, of, zo als zy zeggen, het Pausdom, welke Naam ik hier voor een korten Tyd zal laten gelden. Hebben zy nu het Pausdom gereformeert, zo moeten zy het Pausdom immers in zynen volkoomen Staat, en Wezen gevonden hebben. Dat moeten zy toestaan, mits men niet kan reformeren hetgeene, dat geene Vorm noch Wezen heeft. Hebben zy nu het Pausdom in zynen volkoomen Staat en Wezen gevonden, zo moet

het Pausdom immers voor hunnen Tyd zyn geweest. Dat volgt al mede Zonneklaar. Is het Pausdom voor hunnen Tyd geweest, zo is het immers ouder als zy, en ook by gevolg ouder als haare te vooren nergens in de geheele Weereld bekende Leere. Waaruit dan nootzakelyk volgt, dat indien men aan het Pausdom den Naam van *Nieuw* geven kan, men denzelven met veel meer Recht moet geven aan het Calvinisdom en Lutherdom, mits die Seften noch later ontstaan zyn als het Pausdom, 'twelk zy hebben gereformeert. Dit meene ik kan Ymand begrypen, die noch maar een greintje Vernuft overig heeft.

48. Het is waar, de Predikanten zeggen, dat haar Geloof veel ouder is; ja de Ruiter schaame zich niet in zyn *Grondig Onderwys* Pag. 22. te zeggen, dat alle erwaarene Katholyken moeten bekennen; dat de Leere der Protestanten veel ouder is als *Lutherus* en *Calvinus*; doch het is een bloot Zeggen zonder Bewys. Wie heeft doch ooit geleert, dat de Misse eene vervloekte Afgoderye is? Dat de Pauzen van *Rome* geene Opvolgers van den H. *Petrus* zyn? Dat het Vagevuur een Versiersel der Papen is? Dat'er niet meer als twee of drie Sakramenten zyn? Dat de Paus van *Rome* de rechte Antichrist, van wien de H. Apostel *Paulus* spreekt 2. *Thessal.* 2. *Y. 3.* enz. enz. enz. Ik weet wel, dat'er in voorige Eeuwen nu en dan de eene of de andere geweest is, die den Paus uit Gramschap en Nyd gescholden heeft voor eenen Antichristis; doch zulks was alleenlyk eene Schelding, gelyk als de Ruiters en Soldaten elkander voor Duivels pleegen uittemaken; niet datze daardoor willen zeggen, als of hunne Makkers zulke Duivelen waren.

waren, als'er in de Hel zyn, of gelyk als de-
geene zyn, van welke in de Evangelien Melding
geschied; maar zy willen daardoor alleenlyk te
verstaan geven, datze Duivelen zyn by Gely-
kenis. Dus heeft men ook zomtyds den Paus
voor eenen Antichrist gescholden, niet als of
hy na de Letter was de voorsr. Antichrist, maar
alleenlyk op eene figuurlyke Wys. Ook heeft
nooit Ymand het voor een Geloofs-Artykel aan-
genoomen; noch zodanig aan het Volk voor-
gehouden; noch als zodanig te Böck gesteld,
gelyk als de hedensdaagse Protestanten doen.
By gevolg zyn *Luther* en *Kalvyn* de eerste, die
dit, en de bovengemelde, en meer andere Pun-
ten geleert, en als Geloofs-Artykelen opgebracht,
en ingevoert hebben.

49. Dewyl nu in de voorsr. en eenige andere
Punten het grootste Verschiil tuschen de Rooms-
Katholyken en de Protestanten bestaat, en nie-
mand in de gansche Oudheid kan aangetoont
worden, die dezelfde Punten op dezelfde Wys
geleert, en gedreeven heeft; zo is het immer
een stout, en onbeschaamt zeggen, dat het Ge-
loof, welk *Lutherus* en *Calvinus* hebben geleert,
veel ouder is als twee hondert Jaren.

50. Ik weet wel, dat'er aangaande de overige
Verschil-Punten van *Christi* Tegenwoordigheid
in het Sakrament des Altaars, van de Veree-
ring der Beelden; van de vrye Wille; van de
Vergiffenis der Zonden; van de Opperhoof-
digheid van den Paus; van het bidden voor de
Overledene, en andere Punten meer; Ik weet
als wel, zegge ik, dat'er in de voorgaande
Eeuwen van Tyd tot Tyd Ymand geweest is,
die het een of het ander van die Artykelen leerde,
zo als de Gereformeerden en Lutheranen de-
zelve

zelve noch hedensdaags uitleggen; doch behalven dat degeene, die zulke nieuwe Leeringen invoerden, telkens door de Algemeene Concilijen, of Opperste Bischoppen der Rooms-Katholyke Kerk, als Keters verdoemt wierden, niemand van hen allen is'er ooit geweest. die alleen te gelyk alle de gemelde Verschil-Punten op de Wyze der Calvinisten en Lutheranen geleert heeft. Het volgende Uittreksel zal'er een onwraakbaar Bewys van zyn. (m)

Uittreksel uit de *Instructions Generales*, of algemeene Onderwyzingen enz. uitgegeven op Ordre van den Heer Colbert, Bischoep van Montpellier. (n)

(m) Voyez les *Instructions Generales* en forme de Catechisme imprimées par Ordre de Messire Charles Joachim Colbert Eveque de Montpellier. Part. I. Sect. II. Chap. III. §. 10.

(n) Dat Uittreksel heb ik gehaalt uit de voorzr. *Instructions Generales*, die in 1703. te Paris by Augustin Leguerrier gedrukt zyn, Part. I. pag. 360. hebbende my liever van dien Catechismus, als van eenig ander Boek willen bedienen, omdat de Heer Charles Joachim Colbert, die denzelven heeft laten drukken, in Holland voor een Appellant van de Constitutie *Unigenitus* word gehouden, en derhalven by de Gereformeerden aldaar in Achtung is.